

2020 HYVINVOINTISUUNNITELMAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

1 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

Kuntastrategian liitetaulukkoon on tavoitteeksi kirjattu päihteiden käytön väheneminen Vaalassa. Maaseudun arjen palveluverkosto yhteistyössä Pohjois-Suomen AVI:n ja EHYT ry:n kanssa on laatinut ehkäisevän päihdetyön ohjelman. Ohjelmassa kuvataan kunnan lakisääteiset tehtävät päihteiden käytön vähentämiseksi, lisäksi siinä kuvataan ikäkausittain eri toimijoille suunnattuja ehkäisevän päihdetyön työvälineitä. Ehkäisevän päihdetyön ohjelma on liitetty omana tiedostonaan hyvinvointisuunnitelmaan. Käytännön toteutuksen suunnittelu aloitetaan loppuvuodesta 2018.

<https://www.vaala.fi/wp-content/uploads/2021/01/Vaalan-ehk%C3%A4isev%C3%A4n-p%C3%A4ihdety%C3%B6n-ohjelma-2021-2025.pdf>

2 Hyvinvointisuunnitelma

1. Lapset ja lapsiperheet

Visio ja päämäärä:

Vaalassa lapsiperheillä on hyvä ja turvallista asua ja elää.

Tavoitteet:

Jokaisella lapsella on sellaista tekemistä, josta tulee hyvä mieli. Turvallinen lapsuus.

Hyvinvointisuunnitelman avulla pystytään tukemaan tarvittaessa vanhempia tai huoltajaa heidän kasvatustavustaan, jotta jokainen lapsi ja perhe pärjää, voi hyvin ja kokee olonsa turvalliseksi.

Tavoitteena on, että jokaisella lapsella on sellaista tekemistä, josta tulee hyvä mieli sekä joku harrastus ja ystävä.

Perheitä kannustetaan viettämään aikaa yhdessä.

Lapsille luodaan mahdollisuuksia vaikuttaa oman elinympäristönsä kehittämiseen.

Jokainen toimija ja yhteisö Vaalassa sitoutuu hyvinvointisuunnitelman ehkäisevän päihdetyön toimintamalliin. Tehdään ennaltaehkäisevää päihdetyötä kohdennettuna lapsiperheisiin, koska lapset ovat sijaikärsijöitä vanhempien päihteiden käytön vuoksi

2. NUORET

Visio ja päämäärät: Vaalassa jokainen nuori on arvokas

Tavoitteet:

- Jokaista nuorta kannustetaan omatoimisuuteen, oman elämänsä hallintaan sekä vastuuseen valinnoistaan.
- Kaikilla on mahdollisuus harrastaa
- Kukaan ei ole yksin

- Nuoret kesätöihin

Hyvinvointisuunnitelman avulla etsitään keinoja ja toimintatapoja, minkä avulla nuori kokee olonsa turvallisiksi, pärjää ja voi hyvin. Nuorille hyvinvoinnin kannalta merkityksellisiä asioita ovat hyvät ihmissuhteet, terveys, perhe ja harrastukset.

Jokaisella nuorella tulee olla asuinpaikasta riippumatta monipuolisia vaihtoehtoja vapaa-ajalle ja harrastuksiin. Päämääränä on, että jokaisella nuorella on mielekästä tekemistä ja ystäviä. Kehitetään nuorisotalon toimintaa.

Nuorisoneuvoston rooli vahvistuu kunnanpäättöksentekojärjestelmässä kokemusasiantuntijana.

Yhteistyötä vanhus- ja vammaisneuvoston kanssa lisätään. Nuoria kannustetaan mukaan vapaaehtoistoimijoiksi

Nuorten aikuisten osalta korostuu tutkintoon johtavaan koulutukseen ohjaaminen, tutkinnon saaminen ja oman elämän hallinta.

Nuorten työpajatoimintaa uudistetaan ja nuorisotyön resursointia parannetaan.

Kiinnitetään huomiota liikennekäyttäytymiseen ja ennaltaehkäisevään päihdetyöhön.

Jokainen toimija ja yhteisö sitoutuu hyvinvointisuunnitelman ehkäisevän päihdetyön toimintamalliin sekä huomioimaan toiminnassaan koko Vaalan alueen.

3. AIKUISVÄESTÖ/TYÖIKÄISET

Visio ja päämäärät: Aikuisväestö on työkykyistä ja kokee kuuluvansa yhteisöön

Tavoitteet:

- Työttömyyden ehkäisy ja työttömyyskierteen katkaisu.
- Työttömän hyvinvoinnin lisääminen ja työllisyysmahdollisuuksien parantaminen.
- Yrittäjyyden edistäminen ja olemassa olevien yritysten toimintaedellytysten turvaaminen.
- Päihteiden käytön vähentäminen.
- Hyvät harrastukset hyvinvoinnin edistäjinä.

Keinot

- Me-hengen luominen
- Työpaikan ja työntekijän kohtaaminen
- Työttömyyteen liittyvä hyvinvoinnin edistäminen ja aktivointitoimenpiteet (työkyvyn ylläpitäminen)
- Ennaltaehkäisevä päihdetyö; alkoholin haitat ja välitys (lähipiiri erityishuomioon), ylisukupolvisen kierteen katkaisu.

4. SENIORIVÄESTÖ

Visio ja päämäärät:

Vaalassa senioreiden on hyvä asua ja elää! Seniorit ovat voimavara.

Tavoitteet:

- Terve ja hyvinvoiva vanhusväestö.
- Jokaisella vanhuksella on sellaista tekemistä, josta tulee hyvä mieli eikä kukaan ole yksin.
- Asiakas- ja palveluohjaus toimii ja on ihmistä lähellä.
- Vanhuksille tilanteeseen sopiva hoiva ja hoito.
- Turvallinen ja viihtyisä asuinympäristö.
- Vanhuksille mielekäs elämä kotona.
- Teknologian ja sähköisen maailman tuominen lähelle ikäihmistä.
- Vanhuksille on tarjolla palveluita, joita he iän myötä tarvitsevat.

Hyvinvointisuunnitelma pystyy tukemaan ikäihmisiä siten, jotta jokainen ikäihminen pärjää, voi hyvin ja kokee olonsa turvalliseksi.

Senioreille hyvinvoinnin kannalta merkittäviä asioita ovat, että arjen asiat sujuvat, kodin ja asumisen turvallisuudesta on huolehdittu, naapuriapua on eri-ikäisille, yhteisöllisyys on voimakasta ja sosiaali- ja terveystyöpalvelut järjestetty lähipalveluna.

Jokainen toimija ja yhteisö sitoutuu hyvinvointisuunnitelman ehkäisevän päihdetyön toimintamalliin sekä huomioimaan toiminnassaan koko Vaalan alueen. Senioreiden päihdetyössä korostuu lääkkeiden ja alkoholin kielteiset yhteisvaikutukset ja iäkkäiden ihmisten ahdinko alkoholia käyttävän perheen jäsenen vuoksi.

Tilinpäätösarviointi

Lapset ja lapsiperheet

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho ja resurssit	Tilinpäätösarviointi
Jokaisella lapsella on sellaista tekemistä, josta tulee hyvä mieli	Tehdään kunnan nettisivuille näkyviksi erilaiset harrastusmahdollisuudet.	Hyvinvointipalvelut, järjestöt, kansalaisopisto, musiikkiopisto	Tsemppi-hanke osaltaan on kerännyt nuorten erilaisia harrastusmahdollisuuksia. Tietoja ei ole kerätty laajemmin vielä nettisivuille. Nettisivujen päivittämistä ei ehditty aloittaa vuonna 2020.
	Koulujen kerhotoimintaa jatketaan ja kehitetään.	Koulu, järjestöt, hyvinvointipalvelut	Koulujen kerhoja järjestetään päivittäin yläkoululaisille koulupäivän aikana, alakoululaisille koulupäivän loputtua. Parkki-toiminta on nuorille, jotka eivät mene muihin kerhoihin, etsivä nt on nuorten tavoitettavissa parkissa useasti viikossa. Toiminta oli keskeytyneenä koronan leviämisvaiheessa sekä poikkeusolojen aikana.
	Järjestöt tarjoavat ilmaisia kerhoja.	Järjestöt:	Vaalan 4H- yhdistys on tarjonnut mm. pikkufobian ja muita

		maksuttomia kerhoja. Vaalan seurakunta tarjoaa salibandya kerran viikossa. Koronan leviämisvaiheen ja poikkeusolojen aikana näitä ei toteutettu.
Järjestöjä tuetaan eri tapahtumien, kerhojen ja / tai kurssien järjestämisessä. Koko perheen olympialaiset 2020.	Hyvinvointiosasto, urheiluseurat, Yhdistykset, järjestöt, Neittävän kyläyhdistys	Kohdeavustuksia jaettiin niukasti yhdistyksille. Tapahtumat pääasiassa peruttu Koronaepidemian vuoksi
Huoltajien saaminen mukaan toimintaan mm. vanhempainyhdistyksen toiminnan kehittäminen.	Vanhempainyhdistys, Varhaiskasvatus, yhtenäiskoulu, hyvinvointipalvelut, kansalaisopisto, musiikkiopisto, seurakunta, järjestöt (mm. 4H, MLL, urheiluseurat, kyläyhdistykset, Vaalan kulttuuriklubi)	Vanhempainyhdistys on osallistunut nuorteniltojen valvontaan. Koronarajoitukset vaikuttivat huomattavasti yhteistyön kehittämistä.
Neittävän kyläyhdistyksen liikuntapainotteinen perhekerho.	Neittävän kyläyhdistys	
Seurakunnan lapsi- ja nuorisotyö, kerhot sekä lapsiparkki.	seurakunta	Diakonin aamupuuro toteutui kaksi kertaa kuukaudessa ja joulukuusta alkaen joka maanantai. Kerhot, muksuparkki sekä perhekerho/iltaperhekerho järjestettiin kun koronarajoitukset sallivat kokoontumiset. Seurakunta järjesti sählykerhon 6-9-luokkalaisille. Seurakunta oli mukana järjestämässä nuorten fobia-iltoja, se

		osallistui valvontaan ja ruuan ostamiseen.
Liikuntatuokioiden järjestäminen Fobian yhteyteen. Nuoria palkataan vetäjiksi.	Järjestöt, hyvinvointipalvelut	Vaalan Karhu on palkannut ja kouluttanut 4 nuorta vetämään ohjattuja liikuntatuokioita nuorteniltojen yhteydessä. Fobiat keskeytyivät poikkeusolojen ja koronan leviämisen ja kiihtymisvaiheen vuoksi
Vaalan Karhu järjestää lajeihin tutustumista koululle.	Koulu, Vaalan Karhu	Ei toteutunut koululla.
Lapsille ja nuorille "puuhapaikka" koulun jälkeen. Kylä/sivukylät		Tsemppi –hankkeen hankinnat: pihapelejä, siirrettävä nuotiopaikka jne. Eli helposti mukaan otettavaa välineistöä. Korona esti liikkuvan nuorisotyön pilotin toteuttamisen.
Lasten kannustaminen käyttämään kirjaston palveluja ja toiminnan kehittäminen. Kirjaston hyödyntäminen koulun jälkeen.	hyvinvointipalvelut	Ennen poikkeustilaa helmikuussa 1 satutunti, 3 muuta peruuntui koronan vuoksi. Oppilaita kävi oppituntien jälkeen useita kertoja pelaamassa lautapelejä. Kirjasto suljettu 3-5/2020, remontti loppuvuonna siirsi lainaus- ja palautustoiminnan konttikirjastoon.
Oulujärven Merirosvo-tapahtuma	Vaalan kulttuuriklubi	Merirosvo tapahtumaa ei voitu toteuttaa koronatilanteesta johtuen.
Perhekeskustoiminnan kehittäminen.	Vaalan kunta, Hyvinvointipalvelut, Oulunkaari	Perhekeskustoimintaa on kehitetty ja suunniteltu

		yhteistyössä Oulunkaaren ja perheiden parhaaksi verkoston kanssa. Perhekeskustoimintaa kehitetään osana hykekeskuksen suunnittelua.
Kohtaamispaikkatoiminnan selvittäminen ja kehittäminen.	Hyvinvointiosasto, Oulunkaari	Kohtaamispaikkatoimintaa kehitetään heti kun soveltuva tila löydetään. Kohtaamispaikkatoimintaa kehitetään osana perhekeskustoimintaa
Harrastusrahaston perustaminen valmistelussa. (Kunnanjohtaja)		Harrastusrahastoa ei ole valmisteltu
Selvitetään mitä mahdollisuuksia on järjestää kuljetuksia harrastuksiin, esim. joustava koulupäivä.	Koulu, hyvinvointiosasto, kyläyhdistykset, seurat, järjestöt	Liikkuva nuorisotyö sivukylillä Tsemppi-hanke tuotti mallin, jota ei koronan vuoksi voitu pilotoida tai ottaa käyttöön
Kannustetaan vanhempia yhteisten kyytien organisoimiseen. Yhteisten kyytien mahdollistaminen sivukyliltä harrastuksiin urheiluseurojen/ kyläyhdistysten organisoitavaksi. Lisätään tapahtumia sivukylillä, tutustumista oman kunnan kyliin ja elämysmatkailua perheille. Hyvä ja ajoissa oleva tiedottaminen harrastuksista ja mm. kunnan tarjoamat tuet harrastuksiin, kilometrikorvaus kuljetuksiin.	Hyvinvointipalvelut, vanhempainyhdistykset, kyläyhdistykset, liikuntaseurat, koulu Urheiluseurat ja kyläyhdistykset järjestelyvastuuseen lasten ja nuorten harrastuksiin kyyditsemisessä (kriteeri toiminta-avustusten saamiseksi). Vanhemmat kyydittävät, yhdistys organisoi ja tiedottaa. Tekevät toimintamallin, jonka raportoivat kunnalle. Hyvinvointipalvelut vastaa ko toiminnan alulle saamisesta.	Liikkuva nuorisotyö-hankkeesta saatiin hyviä toimintamalleja liikkuvaan nuorisotyöhön. Toimintaa käynnisteltiin kesäkuussa, mutta koronatilanteen pahetessa toimintaa ei voitu jatkaa.

	Retkeilyreitit, makkaranpaistopaikat pidetään hyvässä kunnossa.	Kunnan tekninen osasto,	Lähiretkeilyreittejä ja tulipaikkoja on kunnostettu yhteistyössä teknisen osaston, VERTY- hankkeen ja hyvinvointipalveluiden kanssa.
	Perheille tarjotaan mahdollisuutta varata liikuntasaleja omaan käyttöön.	Hyvinvointiosasto	Liikuntasalit ovat maksutta varattavissa käyttöön. Koronan leviämisvaiheessa tilat olivat suljettu muulta kuin kunnan omalta toiminnalta. Kiihtymisvaiheessa tiloja pystyi varaamaan alle 18 -v. harrastustoimintaan. Poikkeusolojen aikana kaikki kunnan tilat olivat suljettuina.
	Erilaisia ilmaisia tapahtumia perheille: liikuntatapahtumat, kotiseutuun ja historiaan tutustumista.	Hyvinvointipalvelut, vanhempainyhdistykset, kyläyhdistykset, liikuntaseurat, järjestöt ja yhdistykset	Kesällä järjestettiin koko perheen kalastusiltoja, ohjattuja luontoretkeä ja liikuntalajien kokeilua. Syksyllä perheille tarjottiin maksuton yövaellus.
	Enemmän toimintaa kesälle esim. kiertävät puulaaki-kisat. Nyt on kesäkerhoja juhannukseen saakka. Neittävän kyläyhdistyksen leirit.	Hyvinvointiosasto, urheiluseurat, Yhdistykset, järjestöt, Neittävän kyläyhdistys	Kesällä toteutui kesäkerho, sekä muita kerhoja. Nuorteniltoja toteutettiin ulkona eri kohteissa. Nuorille oli tarjolla ohjattua Sup- lautailua, ohjattu fatbike- retki, luontoretkeä, kalastusiltoja.
Turvallinen lapsuus	Turvallinen asuinympäristö ja leikkipaikat. Kunnan kiinteistöjen ja leikkipaikkojen säännölliset tarkastukset ja havaittujen puutteiden korjaukset.	Kunnan tekninen osasto, yksityisten kiinteistöjen omistajat. Käyttäjät ilmoittavat puutteista. Lions Club Vaala, yläkoulun Liikennefoorumi Liikenneturvan kanssa.	Leikkipaikkoja on kunnostettu.

		Liikenneturvallisuuustyöryhmä järjestöt, kyläyhteisöt, varhaiskasvatus, koulu, hyvinvointiosasto, nuorisotyö	
	Kylänraitti ja leikkipaikat siistejä (yhteiset siivoustalkoot toukokuussa). Polut, reitit, uimarannat.	Kunnan tekninen osasto, yksityisten kiinteistöjen omistajat. Käyttäjät ilmoittavat puutteista. Lions Club Vaala, yläkoulun Liikennefoorumi Liikenneturvan kanssa. Liikenneturvallisuuustyöryhmä järjestöt, kyläyhteisöt, varhaiskasvatus, koulu, hyvinvointiosasto, nuorisotyö	Koulu on toteuttanut siivouspäivän.
	Liikenneturvallisuuuden kehittäminen, erilaisia kampanjoita #pysähdysuojatieneteen Sivukylillä asuvien lasten koulukyytien odottamisesta turvallista: aloite+selvittelytyö #valokampanja:sivukylillä asuville lapsille otsalamput; selvitetään mahdollisuutta lahjoitukselle.	Kunnan tekninen osasto, yksityisten kiinteistöjen omistajat. Käyttäjät ilmoittavat puutteista. Lions Club Vaala, yläkoulun Liikennefoorumi Liikenneturvan kanssa. Liikenneturvallisuuustyöryhmä järjestöt, kyläyhteisöt, varhaiskasvatus, koulu, hyvinvointiosasto, nuorisotyö	Yhtenäiskoululla on toteutettu erilaisia liikenneturvallisuuuteen liittyviä tempauksia, kuten palkitettava kampanjointi pyöräilykypärän ja heijastimen käytöstä, tappomopo- esitykset. Nuortenilloissa bingopalkintoina jaettu liikenneturvallisuuuteen liittyvää materiaalia.
	Kasvatuksessakin huomioidaan paikallisuus; luonto ja siellä liikkuminen, eläimet, erätaidot.	kaikki	Luonto ja luonnossa liikkuminen ovat yhtenä osa-alueena esimerkiksi loma-aikojen päiväleiritoiminnassa, kesäkerhoissa.
	Koulutus lasten parissa työskenteleville ammattilaisille sekä julkisen että kolmannen sektorin toimijoille päihteiden käytön tunnistamiseksi.	Hyvinvointiosasto. POPsoite/Oulunkaari	Hyvinvointiosaston työntekijöitä osallistunut säännöllisesti EHYT ry:n koulutuksiin.

Ehkäisevän päihdetyön ohjelman malli + EHYT ry Mielenterveyden EA koulutukset		Vaalan kunnan oma ehkäisevän päihdetyön ohjelma 2021-2025 hyväksyttiin 12/2020
Seurakunnan tarjoamat Lapsiperheaamu (kerran kk), lapsiparkki keskiviikkoisin ja Perhekerho torstaisin tavoittavat hyvin ja laajasti vaalalaisia pikkulapsiperheitä, myös erityistä tukea tarvitsevia.	seurakunta	Lapsiperheaamu toteutettiin diakonin aamupuurona. Muksuparkki ja perhekerho toteutuivat aina kun koronarajoitukset sen sallivat.
Yhteistyön kehittäminen kunnan, Oulunkaaren, järjestöjen kanssa. MLL:n perhekahvilatoiminnan ja srk:n perhekerhon toiminnan yhdistäminen jatkossa.	kunta, seurakunta, Oulunkaari, MLL	Toteutuu osana perhekeskustoiminnan kehittämistä
Lasten vanhempien ja lasten päihteiden ongelmakäytön ja peliriippuvuuden tunnistaminen ja niihin puuttuminen. Tiedon jakamista ja avoin puhuminen haasteellisistakin asioista.	Perhepalvelut, varhaiskasvatus, koulut, hyvinvointiosasto	somessa (instagram ja facebook) on tiedoitettu säännöllisesti mm. mistä lapset, nuoret ja aikuiset voivat hakea apua mm- oman päihteidenkäytön, digipeliriippuvuuden tai rahapeliriippuvuuden, vanhempien päihteidenkäytön ja/tai perheväkivallan ollessa haasteena. Ehkäisevän päihdetyön viikolla 45 pidettiin 6.-9-luokkalaisille päihdekasvatustapahtuma.
Lapsiperheet saavat tarvittaessa tukea varhaisessa vaiheessa. Esim. Lapset puheeksi –menetelmä, Vanhempainkoulu murrosikäisten lasten vanhemmille sekä alle 10-vuotiaiden lasten vanhemmille. Matalan kynnyksen avun näkyväksi tekeminen (uusiutuville	Perhepalvelut, varhaiskasvatus, koulut, neuvola, perheet Kaikille Eskareiden perheille tarjotaan Lapset puheeksi-menetelmää.	Varhaista tukea on järjestetty tarpeen mukaan sekä varhaiskasvatuksessa että koululla. Lapset puheeksi -menetelmä ei ole toteutunut.

	nettisivuille)- seudullinen palvelunumero, Palveluohjaajan työn näkyväksi tekeminen.		Toteutetaan osana perhekeskustoiminnan kehittämistä
	Seurakunnan diakoniatyö tarjoaa vapaaehtoista perhetyötä sitä pyytävälle. Yhteistyön lisääminen ja yhdessä vapaaehtoistyöntekijöiden hankkimen, koulutus ja toiminnan organisointi, jotta saataisiin matalan kynnyksen apua perheille, lapsille ja nuorille (tukihenkilötoiminta). Yhteistyössä Oulunkaari, kunta, järjestöt. Oulunkaarella omaa Perhehoidonkoulutusta palkatuille tukihenkilöille (joista myös pula), jota voitaisiin käyttää koulutuksessa. Ystäväperhetoiminta. Iltaparkkitoiminta. Muksuparkkitoiminnan varmistaminen.	Seurakunta, Oulunkaari, kunta, järjestöt, 4H	
	Vaala-setelin kehittäminen. MLL:n vauvalahja neuvolan kautta.	Hyvinvointipalvelut, MLL (Lions+kunta)	Vaala seteliä ei ole voitu kehittää edelleen puuttuvan sähköisen järjestelmän vuoksi. MLL:n vauvalahja jaetaan neuvolan kautta.
	Maksuttoman IP- ja AP-toiminnan kehittäminen. Mahdollisimman monelle tarjolle.		Maskuton Aamupäivätoiminta ja iltapäivätoiminta käytössä.
	Perheväkivallan vastainen työ	Oulunkaari ja kunta.	somessa on säännöllisesti jaettu tietoa erilaisista palveluista, joista erikäiset kuntalaisemme voivat hakea apua ja mm. valtakunnallisista palveluista kuten nollalinja.fi. Julkaistu myös aihetta käsitteleviä artikkeleita, jotka rohkaisevat hakemaan apua.

			THL:n verkkokoulu – luo luottamusta, puutu väkivaltaan
	Koulukiusaamiseen puuttuminen. Paras kaveri- hanke, toiminnallinen puuttuminen. Tukioppilastoimintaa alakouluihinkin. Vaalaan muuttavien perheiden, lasten ja nuorten erityinen huomiominen kaikkialla; miten uudet löytävät paikkansa?	koulu, vanhempainyhdistys, hyvinvointiosasto, MLL, srk	Koulussa otettiin käyttöön uusi kiusaamisen puuttumisen eli KiPu- malli. Kiusaamisen lopettamiseksi ja koulussa viihtyvyyden lisäämiseksi tehtiin laajaa yhteistyötä koulun henkilökunnan, oppilaiden ja hyvinvointiosaston kanssa mm. ryhmäytymisiä luokissa pitkin vuotta (opettaja pyytää luokalleen, jos herää huoli), erilaiset teemapäivät ja tapahtumat. Viime vuonna järjestettiin yhteistyössä tukioppilaiden, Vaalan 4H-yhdistyksen, Vaalan seurakunnan ja VERTY- hankkeen kanssa kaikille 7. luokan oppilaille ryhmäytymispäivä nuorisotila Ampparilla sekä ehkäisevän päihdetyön viikolla 45 tapahtuma päihdeistä. Saatiin vuoden rahoitus AVI:lta koulunuorisotyöhön ja siihen palkattiin työntekijä, joka aloitti tammikuussa 2021.
Hyvinvoivat, terveet lapset	Vaala osallistuu THL:n FinLapset– Lasten, nuorten ja perheiden terveys- ja hyvinvointiseurantaan. Vuonna 2020 toteutetaan seuraava tiedonkeruu (ensimmäinen FinLapset	THL	Tuloksia ei voida hyödyntää liian pienen otoksen vuoksi.

	-nimellä), ja se kohdistuu 3–6 kuukauden ikäisiin vauvoihin ja heidän perheisiinsä. Seuraava 4-vuotiaisiin lapsiin ja heidän perheisiinsä kohdistuva tiedonkeruu on puolestaan vuonna 2022. Tiedonkeruu toteutetaan posti- ja verkkokyselyllä. Kutsukirje ja tutkimusmateriaali lähetetään kohderyhmään kuuluville postitse kotiin.		
	Kouluruokailun merkitys ja arvostus sekä terveelliset ateriat ja hyvät käytöstavat. Sydänmerkkiateriat ja lähiruoka. koulun välipala, valvontaruokailun kehittäminen, säännöllisen ateriarhythmin tärkeyden opettaminen, hammasterveyden huomioiminen (xylitol?), erilaiset opettavat konkreettiset näyttelyt terveellisestä ruokavaliosta	Oppilasravintola Sapuska, varhaiskasvatus ja perusopetus	Oppilasravintolassa on sydänmerkkiateriat käytössä. Ruokailuvalvontaan on panostettu ottamalla yläkoulun valvontaruokailu käytännöksi alakoulun tavoin. Välipalaa ei ole tarjottu. Ateriarhythmin ja suun terveyden asioiden opettaminen on osa opetussuunnitelmaa.
	Neuvola- ja kouluterveystarkastukset suositusten mukaisesti. Neuvolan kotikäynnit tarjotaan kaikille raskaana oleville sekä synnytyksen jälkeen. Uusi kokeilu: Lapsiperheiden kotipalvelu maksuttomaksi tietyksi ajanjaksoksi kaikille vastasyntyneille.	Oulunkaari	Toteutuvat suositusten mukaisesti Maksuttomasta kotipalvelusta on tehty päätös Oulunkaaren palvelutuotantolautakunnassa
	Kehu lasta päivittäin-kampanja. Hyvinvointiosasto somekampanjointi.	Hyvinvointipalvelut, varhaiskasvatus, koulut, järjestöt	Positiivisen psykologian menetelmiä kasvattamisessa on jaettu somessa.
	Opettajien positiivisen pedagogiikan koulutus Vanhempainyhdistys toimii aktiivisena linkkinä koulun ja kodin välillä. Vanhempainyhdistys tiedonkerääjänä esim. perhekeskustoiminnan tarve. Toimenpiteiden miettiminen vanhempien vastuun aktivointiin,	päiväkot, koulu, vanhemmat järjestöt Vaalan viestintätiimi Vaalan Lions Club + koulu Hyvinvointipalvelut	Poikkeusajalta hyviä kokemuksia etäyhteyksien hyödyntämisestä, tätä kannattaa hyödyntää jatkossa mm. Koulun ja kodin yhteistyössä.

miten saadaan vanhempainillat kiinnostamaan ja aikuiset tulemaan paikalle ja osallistumaan. Uuden teknologian hyödyntämistä selvitetään mm. vanhempainiltojen striimaus / lukion mediakurssi. Oppilaskunnan toiminta lisää hyvinvointia ja osallisuutta. Tiedottamisen kehittäminen, yhteistyö tiedottamisessa, wilma-viestinnän kehittäminen: positiivinen kannustaminen. Ilmaisutaidon kehittäminen (perhekerho). "Koulumummu ja -pappa" -toiminta "Hammaslääkärikummi"-toiminta.	Oulunkaari, Vaalan kunta Sivistysosasto Neittävän kyläyhdistys	Saimme AVI:lta vuoden rahoituksen koulunuorisotyö-hankkeeseen. Koulunuorisotyöntekijä aloitti tammikuussa 2021. Vanhempainiltojen striimaus ja lukion mediakurssi eivät ole edenneet. Oppilaskunta toimii aktiivisesti, korona-aika on rajoittanut toimintaa. Viestintään on kiinnitetty huomiota. Mummu-, pappa- ja kummitoiminta ei edennyt.
Palkattu varhais erityisopettaja. Erityisen tuen tarpeessa olevien lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen.	Oppilashuolto yhteistyö, sivistysosasto, hyvinvointiosasto, Oulunkaari	Varhais erityisopetus on vakiintunut. Toimintaa kehitetään osana perhekeskustoiminnan kehittämistä
Ammattilaisten kouluttaminen: MTEA:n ja NMEA:n koulutusta lasten -, nuorten ja perheiden kanssa työskenteleville. Nepsy-tietämystä niin koteihin, toisille lapsille/ nuorille kuin työntekijöille. Haasteellisesti käyttäytyvien lasten ja nuorten kohtaaminen- koulutusta. Hyvinvoivan kasvuyhteistyömallin käyttöönotto. Yhteiset koulutukset, jotka sopivat kaikille lasten- ja nuorten ja perheiden kanssa toimiville. Suunnitellaan ja järjestetään säännöllisesti yhteisiä etäkoulutuksia, jotka sopivat kaikille lasten- ja nuorten ja perheiden kanssa toimiville, esim. nepsy-koulutusta ja haasteellisesti käyttäytyvän lapsen tai nuoren	Oulunkaari ja hyvinvointipalvelut	Koulutusta järjestetään osana POPsoten Tulevaisuuden sote-keskus –hankkeen lapset, nuoret ja perheet -kehittämishjelmaa

	kohtaaminen-koulutusta. (koulutussuunnitteluryhmä?)		
	Varhaiskasvatus:ensimmäinen vasu- keskustelu käydään lapsen kotona perheen sitä halutessa	varhaiskasvatus	Vasu-keskustelut on käyty päiväkodin tiloissa.
	Luonnon näkyminen enemmän kaikessa mitä tehdään mm. koulutyö ja varhaiskasvatus. (Kunnan imago)	koulu, varhaiskasvatus	Luontoa on hyödynnetty monipuolisesti, mm. ulkona oppiminen.
	Kohtaamispaikkatoiminnan kehittäminen	Oulunkaari, hyvinvointiosasto	Kohtaamispaikkatoimi ntaa kehitetään edelleen vuonna 2021
Vaala- hengen kasvattami nen	Kannustetaan ja tuetaan lasten kehittyviä osallistumisen taitoja sekä osallistetaan huoltajia	varhaiskasvatus, koulut, hyvinvointiosasto, järjestöt	Osallistamiseen on kiinnitetty huomiota.
	Kunnalle facebook-sivut, joilla saa vain kehua #hyvävaala-kampanja		Ei ole toteutunut
	Luonnon ja Vaalan omintakeisuuden näkyminen kaikessa mitä teemme :)		Luontoa on hyödynnetty erilaisten tapahtumien ja leirien toteuttamisessa. Lapsia ja nuoria on pyritty viemään luontoon.
	Erilaiset tapahtumat esimerkkinä Vaalan Merirosvot Kylien tapahtumat-avoimet ovet tapahtumat	Kulttuuriklubi Kyläyhdistykset	
	Erilaiset omankylän kampanjat esim. #Vietäviikonloppulapsesiäläkännykk äsikansa		
	Retkeilyä, ohjattuja toimintoja koko perheille ympäri vuoden.		Erilaisia luontoretkeä on järjestetty kesän ja syksyn aikana. Talvella koronatilanne esti toiminnan.
	Vaala-päivän kehittäminen: Kehutaan Vaalaa kilpaa- ohjelmanumeroksi Kierretään paikkakunnan Helmikohteita #HyväVaala- teema		Koronapandemian vuoksi Vaala-päiviä ei järjestetty 2020

Nuoret

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho ja resurssit	Tilinpäätösarviointi
Jokaista nuorta kannustetaan	Neljän kk mittainen AIKO- kehittämishanke Tsemppi-	sivistysosasto, hyvinvointipalvelut	Moottorikerhotoiminta käynnisteltiin, mutta se

omatoimisuuteen, oman elämänsä hallintaan sekä vastuuseen valinnoistaan	nuorisotyön mahdollisuudet sivukylillä/ jalkautuvaa nuorisotyötä sivukylille. Nuorten harrastushankkeen mahdollisuuksien selvittäminen (liikunta, kulttuuri, moottorikerho, eräily). Eräkummi- ja leiritoiminnan kehittäminen. (Neittävän kyläyhdistys). Nuorten illat, lisätään tapahtumia sivukylillä. Kannustetaan vanhempia yhteisten kyytien organisoimiseen. Yhteisten kyytien mahdollistaminen sivukyliltä harrastuksiin urheiluseurojen/ kyläyhdistysten organisoitavaksi. Joustavaa koulupäivää ja koulun kerhotoimintaa kehitetään ja monipuolistetaan jatkuvasti. Koulun kerhot tiistaisin, keskiviikkoisin ja torstaisin. Moottorikerhon suunnittelu jatkuu. Paikkaa kartoitettu ja se vielä puuttuu.	Metsästysseurat, Riistanhoitoyhdistys, Vapaa-ajankalastajat, Vaalan kulttuuriklubi, 4H järjestöt	jouduttiin koronarajoituksista johtuen keskeyttämään. Koululla on kerhotunti jokaisena arkipäivänä keskellä päivää. Koulu teki kyselyn kerhotoiminnasta huoltajille ja kerhojen monipuolisuutta lisättiin. Nuorisotyötä on viety koululle mm osallistumalla useita kertoja viikossa koulun Parkki-toimintaan, jossa ovat ne nuoret, jotka eivät tahdo osallistua kerhoihin. Nuorten työpajalla on mahdollista kokeilla erilaisia harrastuksia ja eri liikuntalajeja, tarvittaessa yksilövalmentajan tukemana. Joustava koulupäivä on toteutunut ja kerhoja on tarjolla jokaisena päivänä jollekin ikäryhmälle.
	Harrastusrahaston perustaminen valmistelussa. (Kunnanjohtaja)		Harrastusrahastoa ei ole valmisteltu
	Tunnistetaan päihteiden ongelmakäyttö sekä peliriippuvuus. Matalan kynnyksen päihdepalvelut ovat saatavissa ja palveluiden ohjaus toimii. Luodaan matalan kynnyksen monialainen työryhmä, jonka avulla pystytään auttamaan ko. ongelmista kärsiviä (vrt. varhaiskasvatuksen LATU-ryhmä).	Hyvinvointiosasto Koulu Kunnan omat asiantuntijat, kuten koulupsykologi, kuraattori, etsivä nuorisotyöntekijä Ulkopuoliset luennoitsijat Kaupat Oulunkaari	Koronapandemian aikana on jaettu somessa normaalia enemmän lapsille/nuorille tietoa erilaisista auttavista tahoista niin omassa kunnassa kuin valtakunnallisesti. pandemian aikana myös keskusteltu nuorten kanssa päihteisiin ja muihin elämänhallintaan /omaan jaksamiseen liittyvistä haasteista mm.

	Etsivän nuorisotyöntekijän ehkäisevän päihdetyön osaamisen hyödyntäminen. Erilaisten ehkäisevän päihdetyön työvälineiden käyttöönotto. Kampanja alkoholin, huumeiden välittämisestä ja myynnistä alaikäisille.		yksilökeskusteluissa sekä discordin etänuokkarilla. Koululla on toiminnassa Nuuska-agentit sekä Juteltasko-mallit ehkäisevän päihdetyön malleista. Nuuska-agentit etsivät toiminnalleen jatkajat loppuvuodesta 2020. Nuorten työpajalta ohjataan tarvittaessa päihdepalveluihin.
	Päihteistä puhuminen alakoulun vanhempainilloissa mm. Juteltasko-päihdetuunnit sekä vanhempainilta 4-5-luokalle keväällä 2020. (Etsivä nt ja kuraattori) Kouluun on koulutettu Ehyt ry:n oppien mukaiset Nuuska-agentit, jotka syksyllä 2019 jo kiersivät 5.-7.-luokat.Toimintaa jatketaan 2020. Ennalta ehkäisevän päihdetyön eli EPT-viikkoon osallistuminen 2020 syksyllä osallistuminen. Poliisien ja huumeekoirien vierailut Ampparille. Energiajuomiin ja alkoholittomaan siideriin liittyvä kampanja; ei myyntiä alle 15-vuotiaille. Ehkäisevän päihdetyön ohjelman malli + EHYT ry Nuorisotyössä, koululla ja koko kunnassa hyödynnetään mm. Ehyt ry:n tarjoamia koulutuksia monipuolisest	Hyvinvointiosasto Koulu Kunnan omat asiantuntijat, kuten koulupsykologi, kuraattori, etsivä nuorisotyöntekijä Ulkopuoliset luennoitsijat Kaupat Oulunkaari	Juteltasko-tunnit ja vanhempain-ilta 5.luokalle pidettiin helmikuulla. Nuuska-agenttien kouluttamista on jatkettu, mm. lisäkoulutusta etänä nuuskasta. Ehyt ry:n nuuskakoulutus 18.5.20 NikotiiniPakka hankkeen valmisteluun osallistuttu yhteistyössä nuuska-agenttien kanssa. Hanke PPSHP:n PTH yksikön hakema terveyden edistämisen määrärahasta. Ei saanut rahoitusta? somessa (instagram ja facebook) on tiedoitettu säännöllisesti mm. mistä lapset, nuoret ja aikuiset voivat hakea apua mm-oman päihteidenkäytön, digipeliriippuvuuden tai rahapeliriippuvuuden, vanhempien päihteidenkäytön ja/tai perheväkivallan ollessa haasteena. Ehkäisevän päihdetyön viikolla 45 pidettiin 6.-9-luokkalaisille päihdekasvatustapahtuma. 12/2020 hyväksyttiin Vaalan kunnan oma

		ehkäisevän päihdetyön ohjelma 2021-2025, jossa omat tavoitteensa eri ikäryhmille. Osallistuttiin VKO 46 PELIVIIKKO:on jakamalla tietoa pelaamiseen liittyvistä myönteisistä asioista sekä tietoa toiminnallisista riippuvuuksista ja tukipalveluista. Lisäksi etsivä nuorisotyö järjesti Discordissa peli-illan, jossa pelattiin ja juteltiin yhdessä.
Varhainen apu nuorille. Etsivä nuorisotyö löytää alle 29 –vuotiaat nuoret, jotka eivät pääse koulutukseen tai löydä töitä. Nuorten seinätön työpaja auttaa opiskelu-, työkokeilu- tai työpaikan löytämisessä.	Etsivä nuorisotyöntekijä Nuorten työpaja ja yksilövalmentaja TE-toimisto Järjestöt (mm. Lions Clubin avustus)	Etsivällä nuorisotyöntekijällä oli 26 asiakasta vuonna 2020 . Etsivä oli poikkeustilan aikana paljon somessa näkyvillä ja tavoitettavissa mm. messenger, whatsapp-ryhmät, Instagram ja discord. Koko vuoden on jatkunut etätorstaitupa-toiminta discordissa, koska se saavuttaa siten parhaiten myös vaalalaiset muualla opiskelevat sekä hankalien kulkuyhteyksien päässä asuvat nuoret. Ikähaitari on ollut 15-28 vuotta. Nuorten työpajalla oli 14 asiakasta vuonna 2020. Heistä 11 oli kuntouttavassa työtoiminnassa ja 3 yksilövalmentajan yksilöohjauksessa. Asiakkaat olivat 18-28 -vuotiaita. Osallistumispäiviä nuorten työpajalla kertyi 402. Nuoria autetaan opiskelupaikan

		löytämisessä mm. oppilaitosvierailuin, jotka vuonna 2020 toteutettiin pääosin etäpalaveroin. 2 nuorta osallistui koulutuskokeiluun oppilaitoksessa. Työpaikkavierailuja ei voitu toteuttaa koronan vuoksi. Keväällä 2020 nuorten työpajatoiminta järjestettiin Discordissa etäkuntoutuksena.
Lisätään nuorten osallistumismahdollisuuksia.		Nuorisoneuvosto tekee yhteistyötä OulujärviLeaderin nuorisoleaderin kanssa toteuttaakseen vaalalaisten nuorten toiveita. Nuorisoneuvosto toimii ja kerää nuorilta tietoa.
Hyvinvointia edistävien palveluiden hankkiminen- edistetään monipuolista harrastamista Vaala-setelin avulla esim. Moottoripajatoiminta	Hyvinvointipalvelut	Vaala-setelin kehittämistä jatketaan kunhan sähköinen järjestelmä saadaan
Hyvinvointipalvelut järjestää vuosittain nuorille tapahtumia ja retkiä. Lasketteluretki?	Hyvinvointipalvelut Vaalan 4H Vaalan kulttuuriklubi	Järjestettiin lasketteluretki. Poikkeustilankin aikana discordissa järjestettiin nuorten toivoman tubettajan Mauttoman vierailu 4.5. 2020. Discordissa nuoret järjestivät myös kaikille avoimen Minecraft-pelitapahtuman 8.5.2020. Pakohuonetta on ollut mahdollista varata käyttöön.
Vaalan karhun hanke selvittää myös kyyditysasioita.	Vaalan Karhu	

Mestari-Kisälli-hanke		
Nuorisotila Ampparin aukioloaikoja lisätään mahdollisuuksien mukaan (fobiat ja torstaitupa)-ostopalvelumahdollisuuksien selvittäminen. Fobiat perjantaisin, kolme eri ryhmää ikäkausittain jaettuna. Fobioihin tarvitaan kaksi valvojaa joka kerta 2020. Torstaitupa avoinna torstai-iltaisina yläkouluikäisille ja sitä vanhemmille. (etsivä nuorisotyö)	Hyvinvointipalvelut 4H	Fobiat auki joka perjantai. Koronasta johtuen osittain jouduttiin siirtymään sähköisille alustoille, kuten Discord, Instagram, fortnite, Hangouts jne. Fobiaavalvonnoissa mukana vaalan seurakunta, Vaalan 4H-yhdistys ja vanhempainyhdistys sekä leirikoulutoimikuntia. Etsivä nuorisotyöntekijä oli 1-2 kertaa kuukaudessa nuorten tavoitettavissa Fobioissa.
Vanhempainyhdistyksen toiminnan kehittäminen. Vanhempainyhdistys tiedonkerääjänä esim. perhekeskustoiminnan tarve. Kunnan omistamien tilojen käytön arviointi.	Vanhempainyhdistys koulu	Vanhempainyhdistys on toiminnassa.
Nuorille liikunnan harrastustilat veloituksetta ohjattuun toimintaan	Liikuntatilat, hyvinvointikoordinaattori, liikuntajärjestöt	Liikuntatilat maksutta varattavissa.
Koko perheen olympialaiset 2020.		Tapahtumia ei toteutettu kesällä 2020
Koulu kannustaa osaltaan jokaista lasta löytämään itsestään omat vahvuutensa. Koulu auttaa lasta yksilönä, joka otetaan huomioon kokonaisuutena. Koulu tekee monialaista yhteistyötä muiden toimijatahojen ja kotien kanssa.	Koulu ja lukio: opettajat ja koulun muu henkilökunta, perheet, vanhemmat, hyvinvointipalvelut, seurakunta, vanhempainyhdistys, oppilaat. Nuorisoneuvostolla käytössä talousarvioon kirjattu määräraha.	Nuorisoneuvosto toimii aktiivisesti. Edustus lautakunnissa, kunnanhallituksessa ja valtuustossa. Nuorisoneuvoston toimintaan otettiin mukaan 6. -luokkalaisia.

	Koulun tehtävä on opettamisen ohella myös kasvattaa yhteistyössä kotien kanssa. Uuden teknologian hyödyntämistä selvitetään mm. vanhempainiltojen striimaus / lukion mediakurssi. Nuorisoneuvosto ja oppilas- ja opiskelijakunnat toimivat aktiivisesti. Nuorisoneuvostoon otetaan mukaan 6.-luokkalaisia 2020. Oppilas- ja opiskelijakuntien toiminta lisää hyvinvointia ja osallisuutta. Tukioppilastoiminta on aktiivista ja sitä kehitetään jatkuvasti, koulukummit-toiminta jatkuu	Hyvinvointipalvelut, neuvoston sihteerinä hyvinvointikoordinaattori. Koulujen oppilaskunnat ja vastuuopettajat Nuorisoneuvoston edustajalla on osallistumis- ja puheoikeus lautakuntien, kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston kokouksissa.	Tukioppilastoiminta aktiivista. Vanhempainiltojen striimaus ja lukion mediakurssi eivät ole edenneet. Nuorisoneuvosto- ja oppilaskuntatoiminta on aktiivista. Tukioppilastoiminta on toteutunut.
	Koulukopparitoimintaa jatketaan.	Hyvinvointipalvelu, perhe, oppilas, koulu: opettajat, kuraattori, koulupsykologi	Koulukopparilla on ollut asiakkaita sekä ala-, että yläkoululaisissa että lukiolaisissa. Koululaiset on saatu kouluun tai muun avun piiriin. Toiminta oli käynnissä myös poikkeusaikana, mutta etäyhteydellä.
Nuoret kesätöihin	kesäsetelityöllistäminen	hyvinvointipalvelut Vaalán 4H Kunnan eri hallintokunnat Yritykset ja järjestöt	Vaalán kunta työllisti 60 nuorta kesätyösetelillä.

Aikuisväestö / työikäiset

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho ja resurssit	Tilinpäätösarviointi
Työttömyyden ehkäisy ja työttömyyskierteen katkaisu	Avoimet työpaikat ja työnhakijat kohtaavat. Yritysten ja kunnan välinen yhteistyö. Työtä hyvässä seurassa – PoPLi:n hanke VERTY -hanke	Työllistämiskoordinaattori sekä TE-toimisto	Avoimet työpaikat ei ole kohdannut työttömiä. Osalla työttömistä ammatillinen osaaminen on estänyt hakeutua avoimille

			työmarkkinoille. Hankkeiden kanssa yhteistyö on toiminut hyvin. Verty-hanke aloitti 1.5.2020. Koronarajoitukset toivat haasteita toimintaan, mutta toiminta käynnistyi olosuhteet huomioon ottaen hyvin ja asiakkaita saatiin mukaan 31. Asiakastyön ohessa hankkeessa luotiin kehittäjäasiakasmallia sekä yhdistisyhteistyötä.
	Oppisopimuskoulutuksen edistäminen. Palkkatuki. Työkokeilu. Koulutukseen ohjaus. Verty -hankkeen toimenpiteet Lähde -hankkeen toimenpiteet	Hyvinvointiosasto ja hallinto-osasto, Verty -hanke (2020-2023), Lähde-hanke (Oulunkaari 2020-2023), hyvinvointipalvelut ja kansalaisopisto	Hankeraportit Lähde-hankkeeseen on osallistunut 6 nuorta nuorten työpajalta. Ilman ammatillista koulutusta olevia nuoria ohjataan nuorten työpajalta opintoihin. Palkkatukityöllistämistä sekä työkokeilua jatkettu entiseen malliin. Hankkeiden kanssa yhteistyö jatkunut hyvin.
	Kyläyhdistykset työllistäjinä. Kyläyhdistystoimijoiden kouluttaminen ohjaajiksi -selvitetään. Kyläyhdistysten yhteisen työvoimapolitiittisen hankkeen mahdollisuuksien selvittäminen	Kyläkierrokset kyläyhdistysten ja yritysten yhteistyö	Kyläyhdistyksien kanssa yhteistyö toiminut hyvin. Kahden uuden yhdistyksen kanssa ollut työllistämiseen liittyvien asioiden selvittäminen. Työvoimapolitiittisen hankkeen mahdollisuus selvitettiin. Ei ole ajankohtainen tällä hetkellä.

	Mestari-kisälli –mallin käyttöön ottaminen	Kunnan työllisyystiimi kyläyhdistykset	Ei ole otettu käyttöön.
	Ohjaamo toiminnan käynnistämisen mahdollisuuksien selvittäminen: palveluohjauksen kehittäminen	Hyvinvointipalvelut työllistämistiimi Oulunkaari	Tutustuttu Tyrnävän ohjaamo-malliin. POPsote-hanke on tukena kehittämistyössä, on osa perhekeskustoiminnan kehittämistä.
Työttömän hyvinvoinnin lisääminen ja työllisyysmahdollisuuksien parantaminen	Pitkäaikaistyöttömien terveystarkastuksien jatkaminen. Psykiatrisen sairaanhoitajan palveluiden näkyväksitekeminen TYP -toiminta	Oulunkaaren kuntyhtymä	Terveystarkastukset jatkuneet suunnitelmien mukaan. Yhteistyö psykiatristen sairaanhoitajien kanssa tiivistynyt. TYP-toiminta sujuu myös hyvin tiiviinä. Kela ollut mukana hyvin.
	Osallisuuden vahvistaminen: · Tiedottaminen eri osallisuuden mahdollisuuksista · Meidän Vaala-tilaisuudet · Työikäiset verkoston toiminta		Työttömien koettua hyvinvointitietoa on kerätty.
	Kuntouttava työtoiminta. Yksilövalmennus. Työvalmennuksen (nuoret, aikuiset) kehittäminen.	Työkykyä ja hyvinvointia luonnosta –hanke (2017-2020) Yksilövalmentajan ja sosiaaliohjaajan yhteistyön tiivistäminen Hyvinvointipalvelut ja kansalaisopisto (liikunta ja kulttuuri) Kuntouttavan työtoiminnan ohjaaja.	Kuntouttavaa työtoimintaa tarjotaan suunnitelmien mukaisesti. Vuoden 2020 alussa palkattiin nuorten työpajalle 100% yksilövalmentaja ja 50% työvalmentaja. Sosiaalihoaja ja yksilövalmentaja tekevät tiivistä yhteistyötä yhteisten asiakkaiden kanssa. Työvalmennusta kehitetty yhdessä

			teknisen osaston kanssa. Työkykyä ja hyvinvointia luonnosta -hanke päättyi 30.4.2020. Hankkeen loppuraporttiin kirjatut tulokset sekä asiakkailta saatu palaute oli myönteistä. Hankkeessa toteutettu luontotoiminta on juurrutettu valmennuspajan toimintaan.
Yrittäjyyden edistäminen ja olemassa olevien yritysten toimintaedellytysten turvaaminen	Kunnan strategian mukaisesti		Koronakriisiin vastaaminen Oulujokilaaksossa – hankkeessa, jota hallinnoi Humanpolis Oy.
	Yrittäjien välisen yhteistyön kehittäminen. Geopark-yritysyhteistyön kehittäminen: - matkailukehittämissuunnitelman toteuttaminen · GEOPARK –kurssi kansalaisopistoon Kotiseututuntemuksen lisääminen. Retkeilypaikat merkitty.	Elinkeinopalvelut Hyvinvointiosasto Säräisniemen museo- ja kotiseutuyhdistys	Koronakriisiin vastaaminen Oulujokilaaksossa – hankkeessa, jota hallinnoi Humanpolis Oy. Geopark -kurssi on toteutunut kansalaisopistossa
	Kohtaamispaikkatoiminnan selvittäminen -Kahvilakulttuurin edistäminen		Kohtaamispaikkatoimintaa kehitetään edelleen vuonna 2021
Päihteiden käytön vähentäminen	Matalan kynnyksen päihdepalvelut ovat saatavissa ja palveluiden ohjaus toimii. Etsivän nuorisotyöntekijän ja psykiatrisen sairaanhoitajan osaamisen hyödyntäminen.	Vaalan kunta, Oulunkaari	Vaalan kunnan ehkäisevän päihdetyön ohjelma 2021-2025 hyväksyttiin 12/2020. Tavoitteena työikäisillä: Päihdeongelmien varhaisella tunnistamisella ja

			rohkealla puuttumisella kaikkien työikäisten, mutta erityisesti työelämän ulkopuolella olevien osallisuuden ja tarpeellisuuden kokemisen lisääntyminen, yksinäisyyden väheneminen, perheiden hyvinvointi lisääntyy, päihdeongelmaisten perheenjäsenille on tarjolla erilaista tukea Osallistuttiin näkyvästi "Anna lapselle raitis joulukampanjaan. Eri riippuvuuksista, itsehoito-ohjelmista ja vertaisryhmistä on jaettu somessa paljon tietoa säännöllisesti. Kannustettu puhumaan ja hakemaan apua.
	Ohjaamopalveluiden selvittäminen sosiaalisen kuntoutuksen mahdollisuuksien selvittäminen osana VERTY-hanketta	Oulunkaari Hallinto-osasto Hyvinvointiosasto	POPsoite-hanke on tukena kehittämistyössä, on osa perhekeskustoiminnan kehittämistä.
	Päihteiden ongelmakäytön varhainen tunnistaminen ja siihen puuttuminen.	Neuvola, varhaiskasvatus (Lapset puheeksi -menetelmä), koulu, sosiaalityö. Tiivis yhteistyö.	Vaalan kunnan ehkäisevän päihdetyön ohjelma 2021-2025 hyväksyttiin 12/2020, sen menetelmissä mm. koulutuksia, joilla lisätään työntekijöiden, työnantajien, työkavereiden ja läheisten uskallusta ottaa päihteet puheeksi.

			Somessa on rohkaistu hakemaan apua, sekä säännöllisesti jaettu tietoa ja linkkejä erilaisista auttavista tahoista
	Kuntalaisten kutsuminen mukaan harrastuksiin. - uusille kuntalaisille tervetulokirje	Järjestöt, yksityiset henkilöt, vapaa-ajan asukkaat, kulttuurikummit- ja liikuntakaveritoiminta Hyvinvointipalvelut	Ei ole toteutunut
Hyvät harrastukset hyvinvoinnin edistäjinä	Erätoiminnan, harrastustoiminnan ja luontomahdollisuuksien hyödyntämisen kehittäminen, ammuntharrastuksen kehittäminen. Moottorikelkkaurat kuntoon! Selvitetään lemmikkieläinharrastajayhdistysten toiminnan markkinointia. Harrastusmahdollisuuksien kartoittaminen ja näkyväksi tekeminen kunnan uusiutuville nettisivuille. Avoimet ovet Alatalolle: kannustetaan järjestämään avoimien ovien päivä harrastusmahdollisuuksia tarjoaville tahoille Erityisryhmien huomioiminen harrastustoiminnoissa. Kirjaston harrastusmahdollisuuksien näkyville tekeminen: urheiluvälinelainausta, olokolo, näyttelyt, työpajat	Oulujokivarren ampujat, metsästysseurat Vaalan kulttuuriklubi Vaalan kehitysvammaisten tuki ry	Koronapandemia keskeytti kehittämisen.
	Whatsapp-ryhmien perustaminen: kimppakyytien organisointi harrastuksiin pääsemiseksi.	Kyläyhdistykset ja urheiluseurat	Ei ole toteutunut. Koronapandemia keskeytti kehittämisen

	Kansalaisopiston kurssitarjonnan pitäminen monipuolisena myös sivukylillä.	Kunta, Kansalaisopisto	Muutamia kursseja toteutui sivukylillä.
	Matkailuopas – koulutusmahdollisuuksien selvittäminen		

Senioriväestö

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho ja resurssit	Tilinpäätösarviointi
Voimavarana varhaisseiniirit	Aktiivinen eläkeläis- ja erityisjärjestöjen toiminta.		Yhdistystoiminta lähes kokonaan keskeytynyt koronaepidemian vuoksi
	Senioreiden jumpparyhmät, uintiretket ja kuntosalipalvelut. Säräisniemen tai Veneheiton koululle kokeilukäyttöön AC-laitteet. Selvitetään, voiko Seniorikammaritoimintaa hyödyntää jumppien näyttämisessä. Säräisniemellä jumppa tiistaisin. Selvitetään mahdollisuutta järjestää alakoululaisten kerho, jossa Seniorikammarin lukuhetkiä kokeiltaisiin. Seurakunnan hartaushetki välitetään AC-laitteilla ikäihmisille. Uintitekniikan opetus, selvitetään mahdollisuutta?!	Hyvinvointikoordinaattori, Rokuan kylpylä, Vaalan fysioterapia, Yhdistykset	Seniorien maksuton kuntosalivuoro kerran viikossa ja Rokuan uintiretki kerran viikossa. Jouduttiin keskeyttämään koronarajoituksista johtuen. Keväällä toteutettiin etäjumppaa ja kesällä puistojumppaa yhteistyössä Vaalan fysioterapian kanssa. Syksyllä toteutettiin etäluontoja ikäihmisten liikuntaan ja ravitsemukseen liittyen. Uintiopetuksen mahdollisuutta ei selvitelty
	Seurakunnan ja yhdistysten vapaaehtoistoiminnan kehittäminen: järjestetään yhdessä vapaaehtoistoiminnan koulutus, johon liitetaan liikuntakaveri-koulutusta	seurakunta ja yhdistykset	Kunta järjesti koulutuksen.
Terve ja hyvinvoiva vanhusväestö	Yhteistyössä vanhus- ja vammaisneuvoston sekä muiden järjestöjen kanssa	kunta, järjestöt, yritykset	Esteettömyyskävely tehtiin ja toimenpiteiden ehdotukset lähetetty

	selvitetään eri luontoreittien ja julkisten kohteiden estettämyysasiat. Toimenpiteet estettämyyden edistämiseksi suunnitellaan myöhemmin. Vuonna 2020 suunnitellaan ja seurataan esteettämyyden edistämistä. Penkit kylänraitille Selvitellään kauppojen kanssa rollaattorilla tai pyörätuolilla liikkuvien ikäihmisten kauppa-asioinnin helpottamista. Onko esimerkiksi seniorikärkyjen hankkiminen mahdollista?	Kotiapua sivukylille: kylätalkkaritoiminnan selvittäminen Hyvinvointipalvelut, työllisyyspalvelut, Neittävän kyläyhdistys	eteenpäin tekniselle johtajalle. Kyläraitille ja eri kohteisiin keskustan alueella on tuotu penkkejä.
	Veteraanien yhteiset kahvitukset kerran kuukaudessa (myös avustajat kutsuttuja) ja tervehdyskäynnit veteraanien luona.	Lions Club Vaala Vaalan rintamaveteraanit	
	Tehdään näkyviksi erilaiset harrastusmahdollisuudet. Hyvinvointikoordinaattori kokoaa liikuntakalenterin tammikuussa.	Kansalaisopisto, hyvinvointipalvelut, järjestöt	Liikuntakalenteri ja ikäihmisten ravitsemuksen ja liikunnan tukipaketti tehtiin ja jaettiin ikäihmisille.
	Kulttuuritapahtumat ja retket Seurakunnan retket, leiri/ konsertit/ laulajaiset Kuorojen kevätlaulajaiset Seurakunnan kerhot kuntakeskuksessa, Pelsolla sekä Manamansalossa Pyritään aktiiviseen tiedottamiseen kaikista tapahtumista!	Hyvinvointipalvelut ja järjestöt seurakunta, kansalaisopisto	Seurakunta järjesti päiväretken Ouluun. Kerhot kuntakeskuksessa, Pelsolla ja Manamansalossa järjestettiin koronarajoitusten salliessa kokoontumiset. Tapahtumista tiedotetaan kunnan tiedotuskanavissa sekä nettisivujen tapahtumakalenterissa
	Kultaisen iän kotikäynnit Kahvikaveri ja kahvikamari-toiminta	Järjestöt (kartoitetaan järjestöt, jotka sitoutuvat)	Seurakunnan kahvikamari, kotikäynnit sekä syntymäpäiväjuhlat

Koulutuksiin osallistuminen yhdessä-koordinointi FB-sivuston kautta Liikuntaa yhdessä, tiedottaminen seuratoimintapalstalla, infotv:t, FB-sivut ja ryhmät Mökkiläisten huomioiminen tiedottamisessa esteettömät nettisivut, tapahtumakalenterin helppokäyttöisyys Seurakunnan kahvikamari, kotikäynnit ja syntymäpäiväjuhlat ikäihmisille Järjestöjen ja yritysten esittelypäivä senioreille	yhteistyössä kunnan ja vanhuspalvelujen kanssa Seurakunta	järjestettiin koronarajoitusten salliessa kokoontumiset.
Mahdollisuus terveelliseen ruokailuun edullisesti oppilasravintola Sapuskassa. Tehostetaan tämän mahdollisuuden tiedottamista! Kotipalvelun ateriat suositusten mukaiset Ylijäämäruoan jakelumahdollisuus selvitetään.	Ruokapalvelut, järjestöt	Koronarajoitusten aikana ulkopuolisten ei ollut mahdollista ruokailla Sapuskassa
Ilmaiset salivuorot ohjattuun liikuntaan eläkeikäisille.	Kunnanhallituksen päätös Kunnan liikuntatilat (urheilutalo, koulu, Amppari)	Maksuttoman liikuntasalivuorot käytössä.
Voimaa vanhuuteen mentorointiohjelma. Pyritään edistämään ikäihmisten yli 75-vuotiaiden kotona asumista erilaisin liikunnallisoin koulutuksin ja menetelmin.	Hyvinvointipalvelut, Voimaa vanhuuteen sopimuskumppanit	Voimaa vanhuuteen mentorointiohjelman toimenpiteitä toteutettiin niiltä osin, mitä koronarajoitukset mahdollistivat. osallistuttiin valtakunnallisiin voimaa vanhuuteen- päiviin Helsingissä, sekä pitkin vuotta erilaisiin

		koulutuksiin ja toimijatapaamisiin. Vertaistervarit - hankeyhteistyössä kehitettiin elintapaohjausta
Kotiapua sivukylille: kylätalkkaritoiminnan selvittäminen. Otakantaa.fi kyselyssä esiinnousseiden ikäihmisten kotona pärjäämisen tuen ja kodin ylläpitotöiden järjestämisen selvittäminen		Arjen apua Vaala – toiminnan organisoitu poikkeusoloaikaan Hyvinvointisuunnittelijan tehtäväkuvassa 09/20 alkaen Ikäihmisten kotona pärjäämisen tukea ja kodin ylläpitotöitä tarjoavista yrityksistä ja yhdistyksistä koottiin tietoa tekemällä toimijakartoitus. Ikääntyneille ja heidän omaisilleen on tiedotettu, että hyvinvointisuunnittelija voi ottaa yhteyttä, jos ko asiat huolettavat ja hyvinvointisuunnittelija yhdessä etsii apua ja tukea tilanteeseen mm. järjestetty apua lumitöihin. Ikääntyneiden kotona asumiseen liittyviä asioita ja tukipalveluja on jaettu somessa.
Kohtaamispaikkatoiminnan mahdollisuuksien selvittäminen kaikenikäisille	Hyvinvointipalvelut, tekninen osasto, yhdistykset	Koronan takia ei kohtaamispaikkatoimintaa ole saatu vielä toteutettua, mutta ikääntyneille on aloitettu puhelinringit, joissa he voivat ohjaajan avustuksella kokoontua pieninä ryhminä (1+5) säännöllisesti viikottain keskustelemaan toistensa kanssa. Ohjaajat ovat toimintaan saaneet koulutuksen Oulun varesverkoston kautta.

	osaksi hyvinvointisuunnitelmaa.		
	Vanhusten liikenneturvallisuus: liikenneluotsi toiminnan edistäminen Pyöräilykypärä- ja heijastinkampanja	Järjestöt, vanhus- ja vammaisneuvosto, Oulun poliisi	Liikenneluotsi valittu.
	Toimintaohjeet huijareiden varalle.	Järjestöt, vanhus- ja vammaisneuvosto, Oulun poliisi	Ei olla koottu
	Kylätyöntekijän palvelujen laajentaminen koko kunnan alueelle. Servitetaan kyläyhdistysten mahdollisuutta koordinoita toimintaa.	Kyläyhdistykset, kunnan johtoryhmä ja kuntouttava työtoiminta	
	Varhaiskasvatukset IP-kerhotoiminnan ja ikäihmisten kerhotoiminnan yhteiset hetket/ toiminnan yhdistäminen.	Hyvinvointiosasto ja varhaiskasvatus	Koronasta johtuen ei ole toteutettu.
Vanhuksille mielekäs elämä kotona	Senioripisteen toiminnasta tiedotetaan riittävästi ja toimintaa kehitetään.	Oulunkaari	
	Omaishoito toteutuu optimaalisesti tukien kotona asumista. Omaishoitajien jaksamista tuetaan. Organisoitaan ja tiedotetaan omaishoitajien vapaa –mahdollisuuksista. Servitellään omaishoitajien muuta jaksamisen tukea. Yhdistykset kokoavat omaishoitoon ja muihin ikäihmisten asioihin liittyviä epäkohtia - yhteistyössä kunnan ja Oulunkaaren kanssa järjestetään tilaisuus, jossa näihin kysymyksiin vastataan. Omaishoitajien hyvinvointikäynnit	Oulunkaari, kunta, järjestöt Vaalan seurakunta	Omaishoitajien tapaaminen ja kirkkopyhä toteutettiin Vaalassa.

	toteutetaan suunnitellusti niitä haluaville. Seurakunnan omaishoitajien kerho, kirkkopyhät		
	Digitaaliset palvelut osaksi vanhusten mielekästä elämää kotona. Selvitetään miten saadaan nuoret mukaan auttamaan ikäihmisiä digitaalisten palveluiden oppimisessa	Kunta, Oulunkaari, järjestöt	
	Ruokapalvelut kotihoidon tukipalveluna niitä tarvitseville. Päivätoiminta on suunnitelmallista ja kuntouttavaa. Päivätoimintaa toteutetaan kokopäiväisesti yhtenä päivänä viikossa.	Kunta, Oulunkaari	Arjen apua Vaala – toiminnan organisoitu poikkeusoloaikaan. Päivätoiminta keskeytyi poikkeusoloaikana
	Sosiaali- ja terveysministeriön laatusuositus toteutuu ja vanhuspalvelulain 14 § mukaisesti palvelut tulee tuottaa ensisijaisesti kotiin ja arkiympäristöön yhteistyössä verkoston kanssa.	Oulunkaari, omaiset, sosiaali- ja terveyspalvelut, vapaaehtoistyö (yksityiset ja järjestöt)	
Teknologian ja sähköisen maailman tuominen lähelle ikäihmistä	Yhteispalvelupiste toimii kunnantalolla ja sieltä saa apua ja ohjausta palveluihin. KELAN lomakkeiden täyttövun organisoinnin selvittäminen	Kunnan keskushallinto, sopimuskumppanit yhteispalvelussa Hyvinvointipalvelut	
	Kirjasto on yhä enemmän kansalaisten tietopiste, josta saa käytännön apua teknologian käyttöön.	Kirjasto	Kirjasto siirtynyt konttikirjastoksi syksyllä 2020. Koronaepidemia ja remontti heikensivät kirjaston mahdollisuuksia kehittämiselle.
	Matalan kynnyksen koulutukset senioreille. Digikummitoiminnan näkyväksi tekeminen	Kansalaisopisto, kirjasto Oulunkaari, kunta, järjestöt	

	Digitaaliset palvelut osaksi vanhusten mielekästä elämää kotona.		
--	--	--	--